

16. Lazarou, Elena & Friede, Alexandra, M. (2018). Permanent Structured Cooperation (PESCO): Beyond Establishment, March 11. *EPRS*. ULR: <https://epthinktank.eu/2018/03/11/permanent-structured-cooperation-pesco-beyond-establishment/>

17. PESCO Projects Progress Report (2021). *European External Action Service (EEAS)*, 9378/21, 2 June. ULR: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9378-2021-INIT/en/pdf>.

18. Rutigliano, Stefania (2023). Ukraine Conflict's Impact on European Defence and Permanent Structured Cooperation (PESCO). *InsiGht. The Russian War Against Ukraine and the Law of the European Union*/ Ed. by Charlotte Beaucillon, Teresa Cabrita, Melanie Fink, Stefano Montaldo and Jed Odermatt. ULR: https://www.europeanpapers.eu/en/system/files/pdf_version/EP_EF_2023_I_026_Stefania_Rutigliano_00686.pdf.

19. Tardy, Thierry (2023). The New European Defence and Security Agenda. *European Liberal Forum Policy Papers. Policy Brief*, No 5, May. ULR: <https://liberalforum.eu/wp-content/uploads/2023/05/Policy-Brief-5-The-New-European-Defence-and-Security-Agenda.pdf>.

Матеріал надійшов до редакції 13.04.2024 р.

УДК 321(73:529.1)

Ірина Кіянка,

доктор політичних наук, професор

кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби,

Львівський національний університет імені Івана Франка,

kiyanka@i.ua,

ORCID ID: 0000-0002-3100-7796;

Ілля Туровський,

магістр кафедри політології,

Львівський національний університет імені Івана Франка,

DOI 10.29038/2524-2679-2024-01-154-166

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В ПОЛІТИЦІ США ЩОДО ТАЙВАНЮ

У статті проаналізовано широкий спектр сучасних викликів у політиці США щодо Тайваню, включаючи й популістські слогани, економічний потенціал, безпекові загрози. Трактуючи розуміння стратегії національної

безпеки Сполучених Штатів, мусимо зауважити, що воно ґрунтується на двох стовпах: перший пропагує «свободу, справедливість і людську гідність, себто працює над припиненням тиранії, просуванням ефективної демократії», тоді як другий стовп протистоїть «викликам сучасності, керуючи зростаючою спільнотою демократій». Це частина традицій американської зовнішньої політики, яку часто називають «американським проєктом». Цей проєкт має на меті «захистити нашу внутрішню безпеку, будуючи мирний світопорядок демократичних держав, пов'язаних спільними цінностями та ідеєю спільного процвітання.

Тихоокеанський регіон став основним полігоном ХХІ ст. для визначення того, чи зможуть Китай і Сполучені Штати побудувати нову модель відносин між наддержавами та зберегти наявний міжнародний безпековий порядок. У той час як деякі американці критикують Китай за все більшу наполегливість у своїй зовнішній політиці й закликають Китай уникати експансіоністського світопорядку старих імперіалістичних держав, багато китайців вважають, що побудова цих нових відносин значною мірою залежить від того, як США змінять підхід до американо-китайських двосторонніх відносин та адаптуються до нової реальності міжнародного піднесення Китаю. Потрібно розуміти, що стратегічна недовіра між державами є неминучою, оскільки відносини США й Китаю завжди характеризувалися різним ступенем контактів, які не можна остаточно врегулювати жодними сучасними дипломатичними інструментами. виправдовування дій один одного й відсутність емпатії можуть лише посилити стратегічне суперництво Китаю та США. Якщо лідери як у Вашингтоні, так і в Пекіні не намагатимуться взаємодіяти один з одним щодо питань, що становлять їх спільний інтерес, працюючи окремо, щоб захистити свої інтереси шляхом підтримки тонкого балансу сил, суміш самовиправдання та прорахунків може перетворити суперництво Китаю й США на нову холодну війну, яка буде ще більш небезпечною, ніж попередня американсько-радянська холодна війна, оскільки в ній відсутній єдиний центр протистояння та існує набагато більше гарячих точок, уключаючи Корейський півострів, Тайванську протоку й Південне та Східно-Китайське моря. Отже, Азіатсько-Тихоокеанський регіон став одним із найнебезпечніших пластів для регіональних і геополітичних державних відносин у ХХІ ст.

Ключові слова: публічна політика, політичний режим, демократія, громадянське суспільство, політичні слогани.

Iryna Kiyanka,

Ivan Franko National University of Lviv,

ORCID ID: 0000-0002-3100-7796;

Ilya Turovskyi,

Ivan Franko National University of Lviv

CURRENT CHALLENGES IN US POLICY TOWARDS TAIWAN

The article analyzes a wide range of current challenges in US policy toward Taiwan, including populist slogans, economic potential, and security threats. Interpreting the understanding of the US national security strategy, it should be noted that it is based on two pillars: the first pillar promotes “freedom, justice, and human dignity, i.e., working to end tyranny and promote effective democracy,” while the second pillar confronts “the challenges of our time by leading the growing community of democracies.” This is part of the tradition of American foreign policy, often referred to as the “American project.” This project aims to “protect our homeland security by building a peaceful world order of democratic nations bound by shared values and the idea of common prosperity”.

The Pacific region has become the main testing ground of the twenty-first century to determine whether China and the United States will be able to build a new model of relations between superpowers and preserve the existing international security order. While some Americans criticize China for its increasing assertiveness in its foreign policy and urge China to avoid the expansionist world order of the old imperialist powers, many Chinese believe that building this new relationship depends to a large extent on the United States changing its approach to US-China bilateral relations and adapting to the new reality of China’s international rise.

It should be understood that strategic distrust between the two countries is inevitable, as US-China relations have always been characterized by varying degrees of contact that cannot be completely resolved by any modern diplomatic instruments. Justifying each other’s actions and lack of empathy can only intensify the strategic rivalry between China and the United States. If leaders in both Washington and Beijing do not attempt to engage with each other on issues of common concern, working separately to protect their interests by maintaining a delicate balance of power, a mixture of self-justification and miscalculation could turn the China – U.S. rivalry into a new Cold War, which would be even more dangerous than the previous US-Soviet Cold War, as it lacks a single center of confrontation and has many more hotspots, including the Korean Peninsula, the Taiwan Strait, and the South and East China Seas. Thus, the Asia-Pacific region has become one of the most dangerous areas for regional and geopolitical state relations in the twenty-first century.

Key words: public policy, political regime, democracy, civil society, political slogans.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. За останні 25 років військовий баланс через Тайванську протоку все більше схилявся на користь Китаю. Швидке економічне зростання материка, збільшення витрат на оборону та багаторічні зусилля з модернізації народно-визвольної армії підірвали переваги Тайваню, які історично впливали з його технологічної переваги та притаманної йому географічної оборони з геополітичного погляду як острова. Розвиток Китаєм низку засобів боротьби A2/AD ускладнив плани військових США втрутитись у випадку китайського вторгнення або блокади. Зміна військового балансу через протоку викликає питання про те, як довго тайванська армія може протриматися в разі конфлікту і як Сполучені Штати повинні підтримувати військовий потенціал, потрібний для захисту Тайваню, включаючи те, чи можливо все ще це зробити. Існують деякі сприятливі протилежні тенденції, у т. ч. тісніша співпраця США і Японії в галузі оборони на основі переглянутої американо-японської оборонної інструкції 2015 р. та оновленого конгресу зосередженості на військовому потенціалі в західній частині Тихого океану, про що свідчить Ініціатива стримування Індо-Тихоокеанського регіону 2020 р. Однак загальні тенденції щодо балансу через протоку вказують на послаблення стримування [3].

Це формулювання не являє собою зобов'язання, подібне до договору, захищати Тайвань у разі військового нападу, але воно впливає з конкретних положень TRA щодо потенційного втручання США, яке мало на меті стримати Китай від будь-якої атаки на Тайвань, а також перешкоджати провокаційним діям Тайваню. Однак зміна військового балансу між Китаєм і Тайванем разом зі зростаючими прикладами використання Пекіном військового примусу проти сусідніх держав викликали занепокоєння, що «стратегічної неоднозначності» більше недостатньо для збереження миру. Наприклад, розвиток Китаєм можливостей A2/AD, включаючи крилаті та балістичні ракети з високою точністю наведення в поєднанні з передовими системами повітряної й морської оборони, винищувачами та протисупутниковою зброєю, створює проблеми для здатності США «підтримувати здатність чинити опір будь-якому застосуванню сили». Стратегія «сірої зони» Китаю також явно спрямована на підірив довіри до американської прихильності Тайваню й союзникам США за договором у регіоні шляхом поступового безкарного посилення примусу [4]. Як наслідок, дедалі частіше лунають заклики перейти до публічної декларативної політики «стратегічної ясності» щодо

американської прихильності обороні Тайваню, щоб заспокоїти Тайбей і союзників США та надіслати Пекіну попередження [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на велику кількість літератури стосовно проблематики, відзначимо праці І. Дудко, І. Дужа, О. Кравчук, О. Шевчук і зарубіжних науковців.

Мета статті – проаналізувати політику США та зацентувати увагу на сучасних викликах політики США в контексті розвитку міжнародних відносин із Тайванем та їх наслідки для регіональної й світової політики.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Політикам доведеться зважити ці фактори з ризиками, пов'язаними з будь-якими значними змінами в деклараційній політиці, особливо якщо вони не супроводжуються супутніми зусиллями, спрямованими на підвищення тактичної чіткості, що Сполучені Штати мають здатність стримувати й перемогти китайську агресію. Для ефективного стримування потрібні не тільки публічні заяви, якими б чіткими вони не були. У випадку з Тайванем він уключає обґрунтований аналіз того, як китайські лідери читають наміри США, а також того, чи розгортання та операції активів Народної армії свідчать про перехід до війни. Це спричиняє за собою приватні повідомлення США через дипломатичні канали й канали національної безпеки, що застосовує громадське застереження Сполучених Штатів від застосування сили до обставин будь-якої потенційної кризи. Він також зобов'язує формувати оборонну стратегію та спроможності Тайваню, щоб вони могли протриматися, поки не відбудеться втручання США.

Оцінюючи наміри США, китайські лідери, які можуть замислюватися про військову кампанію проти Тайваню, оцінюють усі ці фактори. По суті, вони будуть зосереджені не тільки на тому, що говорять лідери США, а й на тому, що Пентагон робить для підготовки до війни. Якщо вони дійдуть висновку, що американська декларативна політика щодо безпеки Тайваню не підкріплена достатніми можливостями, то вони інтерпретують риторичні попередження як даремні. Те, як Вашингтон зберігає достатнє стримування, може бути ускладнено політикою, яку проводить уряд у Тайбеї, і чи кидає ця політика виклик інтересам Китаю настільки, що може спровокувати військові дії. Виходячи з минулого досвіду, Вашингтон повинен бути обережним, щоб не дати Тайваню зелене світло на проведення політики, яка загрожує війною й не відповідає цілям США. Нинішній уряд у Тайбеї заслуговує на довіру США, щоб

виправдати можливу зміну декларативної політики, але немає гарантії, що майбутні уряди можуть обрати зовсім інший вектор розвитку. Раптові зміни в деклараційній політиці США в майбутньому можуть самі по собі дестабілізувати регіон, а отже, потенційно мати як короткострокові, так і довгострокові наслідки. Це нюанси, які повинні сформулювати будь-яке перекалібрування деклараційної політики США щодо Тайваню.

Тайванський сценарій залишається головним пріоритетом для Пекіну й головною рушійною силою військової модернізації Китаю, навіть якщо загострення інших суперечок щодо суверенітету й розширення китайських закордонних інтересів вимагали від Народної армії планувати інші вирішення надзвичайних ситуацій [15]. Якщо Пекін вирішить застосувати силу, щоб покарати Тайвань за уявний рух до незалежності або змусити Тайбей піти на політичні поступки, його варіанти включають захоплення офшорних островів Тайваню або його острова в Південно-Китайському морі та нанесення повітряних і ракетних ударів по вибраних цілях на території Тайваню. Використання сили для досягнення об'єднання може включати повітряну й морську блокаду або повномасштабне вторгнення десантних сил для окупації острова. Тайвань особливо вразливий до кібератак на об'єкти командування та управління й критично важливу інфраструктуру.

Зараз Тайвань витрачає близько 2,3 % ВВП на військову сферу, а бюджет на 2020 фінансовий рік у розмірі 11,4 мільярда доларів, розділений на персонал (5,2 мільярда доларів, 46 відсотків), операції (3,1 мільярда доларів, 27 %) й оборонні технології та програми придбання (3,1 мільярда доларів, 27 %). Президент Цай змінив тенденцію зниження військових витрат у відсотках від ВВП, але оборонний бюджет продовжує не досягати цілі в 3 % ВВП, яку вперше пообіцяв президент Ма Інцзю у 2008 р. та підтвердив президент Цай, коли вона вступила на посаду. Пропонований військовий бюджет на 2022 фінансовий рік становить 12,4 мільярда доларів, що становить близько 4,4 %, що в порівнянні з військовим бюджетом КНР, за оцінкою Стокгольмського міжнародного інституту досліджень миру (SIPRI), у 261 мільярд доларів на 2019 рік. Тайвань планує додаткові 1,9 мільярда доларів на оборону. відповідні витрати інших органів уряду у 2021 фінансовому році [11].

Ці зміни в безпековому середовищі Тайваню поставили його у все більш вразливе становище стосовно Китаю. Для виконання цього завдання потрібно змінити оборонну стратегію збройних сил Тайваню на таку, яка б ураховувала мінливе середовище загроз й адаптувалася до обмежених утім, доступних бюджетних ресурсів. Інші аспекти оборони Тайваню, такі

як склад персоналу, військові закупівлі та навчання, повинні відповідно змінитися. Закупівлі Тайваню зброї часом відображали конкуруючі інституційні пріоритети, а не середовище, що розвивається. Показовим є запит адміністрації Цай на танки M-1 Abrams у 2019 р. [9].

Щоб краще стримувати Китай від спроб домогтися об'єднання силою та підготуватися до захисту острова в разі нападу, Тайвань у 2017 р. прийняв асиметричну оборонну стратегію, відому як Загальна концепція оборони (ODC) [8]. Концепція зосереджена на використанні асиметричних звичайних можливостей, оптимізованих для протидії вторгненню Народної оборонної армії Китаю, причому перша фаза зосереджена на прибережних боях на відстані до 100 км від берегів Тайваню, а друга фаза – на знищенні сил вторгнення на пляжах. У ньому підкреслено роль розумних мін, протикорабельних крилатих ракет, мобільної протиповітряної оборони та можливості використовувати смертельний вогонь на обмеженій кількості потенційних зон висадки над традиційними військовими платформами. ODC «закликає військових збільшити інвестиції в ключові можливості, уключаючи мобільність, обман, маскування, приховування, заглушення, резервування, швидкий ремонт та відновлення» [12].

Цей підхід має сенс, але він стикається з труднощами у своєму впровадженні, уключаючи складнощі, пов'язані з обмеженими ресурсами, відсутністю державної підтримки та міжслужбовою політикою в Тайвані. Проблеми також зберігаються в оборонних зусиллях, уключаючи проблеми, пов'язані з переходом на повністю добровольчу армію та в готовності її резервних сил [2]. Сьогодні резерви Тайваню проходять лише п'ять днів навчання кожні два роки, лише після чотирьох місяців початкової підготовки до активної служби до вступу в резерв і, отже, не можуть зробити істотний внесок у стримування китайської атаки. Відхід Тайбея від призову на військову службу є політично популярним, але для створення військової служби потрібно збільшити оплату праці, виплати освіти та технічної підготовки, щоб зробити цю службу привабливою.

Президент Цай повідомила, що надає пріоритет реформам національної безпеки та оборони. У своїй другій інавгураційній промові, виголошеній 20 травня 2020 р, Цай наголосила на необхідності прискорення розвитку асиметричних можливостей, реформування військового резерву та мобілізаційної системи, а також удосконалення інститутів управління військовими [6]. Під керівництвом Цай Тайвань також прагне зміцнити свою національну оборонну промисловість як для підвищення безпеки, так і для стимулювання економічного зростання.

На зміну адміністрації Сполучених Штатів Тайвань відреагував із певною стурбованістю. У рамках конфронтаційної політики Трампа щодо Китаю відносини США та Тайваню під його керівництвом значно покращилися як символічно, так і з погляду конкретних політик. Прихід до влади Джозефа Байдена був сприйнятий як початок погіршення відносин між США й Тайванем. Це ґрунтувалося переважно на сприйнятті його позиції під час тривалої кар'єри в зовнішньополітичному істеблішменті США та на посаді віцепрезидента за часів Обама. У публічних заявах Байден заявив про прихильність США політики «одного Китаю» й статусу-кво через Тайванську протоку й підкреслив, що північноамериканська країна не захищатиме Тайвань, якщо та проголосить незалежність. Ще у 2019 р. Байден критикував Трампа за його агресивну політику щодо Китаю й стверджував, що Китай не є конкурентом США. Однак протягом перших 10 місяців перебування на посаді нова адміністрація неодноразово сигналізувала про постійну підтримку від США, при цьому зобов'язуючись підтримувати статус-кво через Тайванську протоку. Для Тайваню зміна адміністрації не лише несе відчуття невизначеності щодо продовження американської підтримки та гарантій безпеки, після чотирьох років безпрецедентної взаємодії між наддержавою й демократичною острівною державою, якій загрожує, доволі політично наполеглива Китайська Народна Республіка.

Хоча тон політики США щодо Китаю та Тайваню, імовірно, стане менш войовничим під час головування адміністрації Байдена, ми бачимо перейняття загального підходу Вашингтону до цих тристоронніх відносин. Це значною мірою пов'язано зі структурним зрушенням у китайсько-американських відносинах, що впливає насамперед із двопартійного розрахунку з провалом взаємодії з КНР [16], реальності, яку стало все важче ігнорувати з моменту появи Сі Цзіньпіна наприкінці 2012 р. та поведінки Китаю під час пандемії COVID-19 у 2020 р.

Спочатку Байдена сприймали як політика з доволі «м'якою» позицією з погляду провідної держави в міжнародному середовищі, особливо через його ранішню позицію щодо Китаю. Однак, перейшовши на посаду, адміністрація Байдена продовжувала демонструвати свою самопроголошену «тверду» підтримку Тайваню. Поряд із символічними жестами це включало посилення неофіційних відносин і військового співробітництва, а також заходи з інтернаціоналізації «тайванського питання». Водночас президент Китаю Сі Цзіньпін активізував заклики до об'єднання Тайваню з материковим Китаєм, а народно-визвольна армія активізувала військові дії в регіоні. Це ще більше посилює негативну реакцію Тайваню щодо ідеї «мирного об'єднання» під правлінням Пекіна.

Нарешті політичну позицію Дж. Байдена щодо Тайваню було змінено й на території регіону розгорнуто сильний військовий контингент, спрямований на те, щоб продемонструвати рішучу позицію США щодо Китаю та їх відданість посиленню здатності Тайваню захищатися. По-перше, це включило посилення військової активності США, особливо військово-морські операції в міжнародних водах навколо Тайваню. Наприклад, між інавгурацією Байдена й кінцем жовтня 2021 р. кораблі ВМС США 10 разів проходили через Тайванську протоку в рамках так званого патрулювання свободи навігації. Такі військові дії також передбачають пряму співпрацю зі збройними силами Тайваню. Одним із прикладів є двосторонній меморандум про взаєморозуміння між США й Тайванем у березні 2021 р. щодо офіційного встановлення тісної співпраці між їхніми відповідними береговими охоронами. У серпні 2021 р., вперше з 1979 р. на тайванському телебаченні з'явився дійсний військовий офіцер США, запевняючи громадськість у тісному військовому співробітництві США та Тайваню у сферах національної безпеки, гуманітарної допомоги й ліквідації наслідків стихійних лих. А в жовтні 2021 р. Wall Street Journal повідомила, що Сили спеціальних операцій США були розгорнуті на Тайвані протягом щонайменше року для проведення навчання невеликих підрозділів для сухопутних військ. Ці заходи відбуваються в той час, коли за останні два роки Китай значно посилив свій тиск на Тайвань і його міжнародних прихильників у політичному, економічному та військовому планах.

Отже, щоб досягти мети об'єднання, Китай дедалі більше зосереджується на нарощуванні своєї військової майстерності, щоб мати можливість стримувати інтервенцію США, залякати Тайвань і примусити до об'єднання з материковим Китаєм. У 2021 р. оборонний бюджет Китаю зріс на 6,8 % із великим акцентом на модернізацію народно-визвольної армії (НВАК) і перетворення її на військо «світового класу», здатного воювати проти високорозвинених сил противника. Пентагон очікує, що НВАК зможе успішно вторгнутися на Тайвань до 2027 р. Поряд із цим нарощуванням матеріалу та модернізацією, НВАК також розширила й активізувала свою військову діяльність навколо Тайваню. На додаток до регулярного військово-морського патрулювання в Південно-Китайському морі та Тайванській протоці й виконання військами десантних навчань, НВАК значно розширила свої вторгнення в південну частину зони розпізнавання протиповітряної оборони Тайваню (ADIZ). У 2020 р. такі вторгнення відбувалися загалом 87 днів, що більше, ніж за попередні п'ять років, разом узяті; тим часом кількість зросла під час президентства

Байдена. У період із січня по жовтень 2021 р. літаки НВАК вторглися в ПВО Тайваню протягом 178 днів зі значно більшою кількістю літаків, ніж раніше. У найбільшому на сьогодні інциденті НВАК відправила 39 літаків, що відбулося 2 жовтня 2021 р. Хоча ці польоти досягають декількох цілей, включаючи перевірку оборонної готовності Тайваню й вичерпання його військових ресурсів, аналітики погоджуються, що вони є частиною більшої стратегії Китаю, щоби сигналізувати про військову перевагу КНР і поставити під сумнів здатність тайванських й американських військових захищати Тайвань [10].

Через сучасний політичний «глухий кут», що розвинувся в регіоні, військовим балансом, який продовжує схилитись у бік Китаю, та сплеском військової активності навколо Тайваню, ризик розвитку насильницького конфлікту вже видається не лише реальним, але і його ймовірність зростає з кожним днем. Фактично багато аналітиків визначили Тайвань як найбільш конфліктну проблему у відносинах США й Китаю в осяжному майбутньому. Символом цього стала обкладинка випуску Economist від 1 травня 2021 р., де зображено карту Тайваню під назвою «Найнебезпечніше місце на Землі». Згідно із такими припущеннями можна обрамити Республіку Китай як найнебезпечнішу точку у світі для можливої війни, у якій брали участь Сполучені Штати Америки, Китай і, ймовірно, інші великі держави. Ураховуючи руйнівні наслідки такого збройного конфлікту, існує велика потреба для всіх сторін знайти прийнятний підхід, який забезпечить стабільність і мир у Тайванській протоці. Оскільки КПК не збирається відмовлятися від своїх претензій на Тайвань, а тайванці не підкоряться авторитарному правлінню Китаю, реально це означатиме, що всі учасники повинні намагатися зберегти статус-кво у доступному для огляду майбутньому.

Як елемент геостратегічного суперництва США з Китаєм, Тайвань і надалі відіграватиме важливу роль у зовнішній політиці Байдена. Оскільки діаметрально протилежні інтереси акторів-учасників навряд чи зміняться в оглядовому майбутньому, питання Тайваню потрібно буде вирішувати доволі ретельно й максимально оперативно, адже загроза жорстоких воєнних зіткнень є реальною. Отже, збалансована політика США та Європи повинна бути спрямована на збереження статусу-кво в Тайванській протоці, чітко сигналізуючи про протидію спробам ізоляції Тайваню, а також дотримуючись політики «одного Китаю».

Загалом, політика Байдена на Тайвані демонструє значну спадковість від політики його безпосереднього попередника з погляду риторичних, політичних і військових сигналів підтримки в рамках, установлених

після 1979 р. Однак, на відміну від Трампа, підхід Байдена набагато менш персоналістський, мінливий і непередбачуваний. Він приділяє більше уваги включенню Тайваню у двосторонні та багатосторонні відносини США в регіоні, а також посиленню участі Китайської Республіки в міжнародних організаціях.

Проте у своїй заяві від 23.05.2022 р. під час візиту до Японії президент Байден зауважив, що «він би використав військову силу, щоб захистити Тайвань, якби на нього коли-небудь напав Китай, відмовившись від «стратегічної двозначності», якій традиційно віддають перевагу американські президенти, і провів би більш тверду лінію під час зростання напруженості в регіоні» та що «він готовий піти ще далі, ніж зробив, допомагаючи Україні, надавши військового обладнання на десятки мільярдів доларів, щоб допомогти перемогти російських загарбників, проте відмовився відправити американські війська».

Міністерство закордонних справ Тайваню тепло привітало останні коментарі Дж. Байдена, висловивши «вдячність» президенту за підтвердження «твердої відданості Америки позиції щодо Тайваню». У заяві міністерства зазначено, що Тайвань «продовжить удосконалювати свої можливості самооборони та поглиблювати співпрацю зі Сполученими Штатами, Японією та іншими країнами-союзниками».

Пекін, з іншого боку, відхилив зауваження президента. «З питань, що стосуються суверенітету, територіальної цілісності та інших ключових інтересів Китаю, у КНР немає місця для компромісу», – сказав журналістам речник міністерства закордонних справ Ван Веньбінь, додавши, що ніхто не повинен недооцінювати рішучість Китаю щодо захисту власних позицій.

При цьому треба зауважити, що політика Сполучених Штатів щодо проблеми Тайваню досі є невизначеною й можна припустити, що президент Байден зайняв позицію між «стратегічною ясністю» та «стратегічною неоднозначністю», як це заявив Денні Рассел, віцепрезидент Asia Society Policy Institute [7].

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Також зауважимо, що давнє суперництво між Тайванем і Китаєм за дипломатичне визнання між тихоокеанськими острівними державами в деяких аспектах відображає більшу конкуренцію між США й Китаєм за вплив у Тихоокеанському регіоні, що й робить Республіку Китай найбільш гострим питанням цього протистояння. Діяльність Тайваню на островах

Тихого океану значною мірою підтримує цілі стратегії США «Вільного та Відкритого Індотихоокеанського регіону». Тайбей відкрито висловив готовність співпрацювати з Вашингтоном у той час, коли Китай має чіткі й зростаючі зобов'язання щодо використання Океанії для політичних, економічних та стратегічних вигод. Однак уряду США не вистачає концепції чи плану співпраці з Тайванем у південній частині Тихого океану чи деінде в регіоні. Отже, Тайвань усе ще виступає як невизнаний партнер для Сполучених Штатів. Загальна динаміка в Тихоокеанському регіоні – і будь-які майбутні сценарії конфлікту – залишають Тайвань у вразливому становищі. Зменшуючи ресурси, спрямовані на власну оборону, Тайвань і надалі буде залежний від розміщення військового контингенту Сполучених Штатів у Японії й Республіці Корея та від запевнень Вашингтону, що він надалі продовжуватиме підтримку потреб Тайваню в оборонній сфері, а також від зобов'язань Сполучених Штатів і їхніх партнерів щодо підтримки ліберального порядку у всьому Тихоокеанському регіоні. Важливо, щоб Китайська Народна Республіка та Сполучені Штати Америки знайшли шляхи розширення й поглиблення кола співробітництва на спільних інтересах і знайшли шляхи обмеження й управління конкурентними аспектами американо-китайських відносин. Високоставлені політичні лідери обох сторін повинні продовжувати активну участь і повною мірою використовувати саміти та інші механізми для обговорення спільних інтересів і напрямів задля розширення двостороннього співробітництва.

REFERENCES

1. Central Budget Information. Directorate-General of Budgeting, Accounting and Statistics, Executive Yuan, R.O.C. (Taiwan): [Official Site]. Available from: <https://eng.dgbas.gov.tw/np.asp?ctNode=1911>
2. Easton, I. (2017). Transformation of Taiwan's Reserve Force / Stokes Mark, Cooper Cortez A., Chan Arthur. *RAND Corporation*, Washington, DC, p. 94. Available from: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR1700/RR1757/RAND_RR1757.pdf
3. Glaser, B. S. (2020). Toward a Stronger U. S.-Taiwan Relationship / Glaser Bonnie S., Bush Richard C., Green Michael J. A Report of the CSIS Task Force on U.S. *Policy Toward Taiwan / Center for Strategies & International Studies*, Washington, DC, OCTOBER, p. 57. Available from: http://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/201021_Glaser_TaskForce_Toward_A_Stronger_USTaiwan_Relationship_0.pdf
4. Green, M. (2017). Countering Coercion in Maritime Asia: The Theory and Practice of Gray Zone Deterrence. *Center for Strategic & International Studies: [Official Site]*. CSIS/Rowman & Littlefield, 9 May. Available from: <https://www.csis.org/analysis/countering-coercion-maritime-asia>.

5. Haas, R., Sacks D. (2020). American Support for Taiwan Must be Unambiguous. *Foreign Affairs*, 2 September. Available from: <https://www.foreignaffairs.com/articles/unit-ed-states/american-support-taiwan-must-be-unambiguous>

6. Inaugural address of ROC 15th-term Tsai Ing-wen. *Office of the President Republic of China (Taiwan): [Official Site]*. Available from: <https://english.president.gov.tw/News/6004>.

7. Kanno-Youngs, Z. Baker, P. (2022). Biden Pledges to Defend Taiwan if It Faces a Chinese Attack. *The New York Times*, 23 May. Available from: <https://www.nytimes.com/2022/05/23/world/asia/biden-taiwan-china.html>

8. National Defense Report 2017: [Official Document]. *Taiwan's Ministry of National Defense, Taipei: [Official Site]*, December 2017, p. 86–87. Available from: <https://www.ustaiwandefense.com/tdnswp/wp-content/uploads/2020/02/Taiwan-National-Defense-Report-2017.pdf>.

9. Peck, M. (2019). Why Does Taiwan Need M-1 Abrams Tanks. *National Interest*, 23 November. Available from: <https://nationalinterest.org/blog/buzz/why-does-taiwan-need-m-1-abrams-tanks-99207>

10. Shattuck, T. J. (2021). Assessing the Patterns of PLA Air Incursions into Taiwan's ADIZ. *Global Taiwan Brief*, vol. 6, issue 7, pp. 15–18. Available from: <https://globaltaiwan.org/wp-content/uploads/2021/04/GTB-PDF-6.7-.pdf>

11. SIPRI Military Expenditure Database. *Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI): [Official Site]*. Available from: <https://www.sipri.org/databases/milex>.

12. Thompson, D. (2018). Hope on the Horizon: Taiwan's Radical New Defense Concept. *War on the Rocks*, 2 October. Available from: <https://warontherocks.com/2018/10/hope-on-the-horizon-taiwans-radical-new-defense-concept/>.

13. Transcript: President Tsai Ing-wen Discusses the Diplomatic, Security, and Economic Challenges Facing Taiwan. *Hudson Institute: [Official Site]*, 12 August, 2020. Available from: <https://www.hudson.org/research/16300-transcript-president-tsai-ing-wen-discusses-the-diplomatic-security-and-economic-challenges-facing-taiwan>

14. What Does China Really Spend on its Military? *ChinaPower*. Available from: <https://chinapower.csis.org/military-spending/>.

15. Wuthnow, J. (2020). System Overload: Can China's Military Be Distracted in a War over Taiwan? *China Strategic Perspectives / Institute for National Strategic Studies, National Defense University, Washington, DC: NDU Press*, 25 June, № 15, p. 55. Available from: <https://inss.ndu.edu/Media/News/Article/2232448/system-overload-can-chinas-military-be-distracted-in-a-war-over-taiwan/息&SelectStyle=即時軍事動態>

16. Zachary, Haver (2020). American Leaders Sold a Dream of Changing China. *Foreign Policy*, 29 September. Available from: <https://foreignpolicy.com/2020/09/29/american-leaders-sold-changing-china-engagement/>

Матеріал надійшов до редакції 15.02.2024 р.